



**O lege națională nu poate invalida, printr-o normă retroactivă, generală și automată, contracte de credit încheiate cu creditori străini care nu erau autorizați să furnizeze servicii de credit în acest stat membru**

*Competența instanței naționale de a determina calitatea de consumator a beneficiarului unui credit cu o dublă finalitate*

În anul 2007, doamna Anica Milivojević, resortisant croat, a încheiat cu Raiffeisenbank, cu sediul în Austria, un contract de credit unic în valoare de 47 000 de euro pentru a efectua lucrări de renovare în domiciliul său, mai ales pentru a amenaja în acesta apartamente destinate închirierii. Împrumutul a fost contractat cu ajutorul unui intermediar cu reședința în Croația și cuprinde o clauză atributivă de competență alternativă, în favoarea fie a instanțelor austriece, fie a instanțelor croate. Pentru a garanta rambursarea împrumutului, doamna Milivojević a semnat de asemenea un act notarial referitor la constituirea unei ipoteci născute din acest contract care a fost înscrisă ulterior în cartea funciară croată.

În anul 2015, doamna Milivojević a sesizat Općinski sud u Rijeci (Tribunalul Municipal din Rijeka, Croația) cu o cerere îndreptată împotriva Raiffeisenbank prin care urmărea constatarea nulității contractului de credit și a actului notarial, precum și radierea ipoteci din cartea funciară. În timp ce Raiffeisenbank susține că acest contract a fost încheiat în Austria, doamna Milivojević afirmă că el a fost încheiat în Croația.

La 14 iulie 2017, a intrat în vigoare o lege națională care prevede nulitatea retroactivă a contractelor de credit încheiate în Croația cu un creditor străin care nu dispune de autorizațiile sau de permisele impuse de autoritățile croate și care ar putea să fie aplicabilă în litigiul principal. Općinski sud u Rijeci apreciază, pe de o parte, că, dacă s-ar stabili că contractul în discuție a fost încheiat în Croația, acesta ar putea fi în prezent lovit de nulitate și, pe de altă parte, că această reglementare poate aduce atingere libertății Raiffeisenbank de a furniza servicii financiare. Instanța națională solicită, în esență, Curții de Justiție să stabilească dacă acest aspect este contrar liberei prestări a serviciilor în piața internă a Uniunii și să se pronunțe cu privire la diverse aspecte legate de competența sa internațională de soluționare a cauzei principale, în raport cu dispozițiile Regulamentului privind competența judiciară<sup>1</sup>. Instanța națională solicită de asemenea să se stabilească dacă contractul în discuție ar putea fi calificat drept „contract încheiat cu un consumator” și dacă litigiul principal intră sub incidența normelor de competență exclusivă în materia drepturilor reale imobiliare.

Prin hotărârea pronunțată astăzi, Curtea se declară competentă să examineze compatibilitatea cu libera prestare a serviciilor a Legii din 14 iulie 2017. În această privință, chiar dacă Croația susține că dreptul Uniunii nu este aplicabil contractului în discuție pentru că acesta din urmă a fost încheiat înainte de data aderării Croației la Uniune, acest argument nu poate fi reținut, întrucât contractul continuă să producă efecte după această dată. În plus, după cum rezultă din tratatul de aderare a Croației, dispozițiile tratatelor originare sunt obligatorii pentru Croația de la data aderării, având astfel vocația de a se aplica efectelor viitoare ale situațiilor apărute înainte de această dată.

<sup>1</sup> Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 al Parlamentului European și al Consiliului din 12 decembrie 2012 privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială (JO 2012, L 351, p. 1).

În continuare, în ceea ce privește libera prestare a serviciilor, Curtea amintește că acest principiu impune eliminarea oricărei discriminări pe considerente de cetățenie sau de naționalitate față de prestatorul de servicii stabilit în alt stat membru, precum și înlăturarea oricărei restricții, atunci când este de natură să interzică, să îngreuneze sau să facă mai puțin atractive activitățile prestatorului stabilit în alt stat membru.

Curtea observă că, în ordinea juridică croată, nulitatea contractelor de credit încheiate cu un creditor neautorizat este prevăzută, în același timp, de Legea din 14 iulie 2017 și de Legea privind creditul de consum din 30 septembrie 2015. Constatând că, pentru perioada cuprinsă între 1 iulie 2013, data aderării Croației la Uniune, și 30 septembrie 2015, nulitatea menționată operează numai în cazul contractelor de credit încheiate de creditorii neautorizați cu sediul în afara Croației, Curtea consideră că, pentru această perioadă, dreptul croat a instituit o discriminare directă împotriva creditorilor stabiliți în afara Croației. Începând de la această dată, întrucât regimul de nulitate este aplicabil, fără distincție, tuturor creditorilor neautorizați, Legea din 14 iulie 2017 prevede o restricție privind exercitarea liberei prestări a serviciilor.

Curtea examinează apoi, în ceea ce privește perioada cuprinsă între 1 iulie 2013 și 30 septembrie 2015, dacă legea națională poate fi justificată prin motive de ordine publică, de siguranță publică și de sănătate publică și arată că recurgerea la o astfel de justificare presupune existența unei amenințări reale și suficient de grave care afectează un interes fundamental al societății, considerațiile de natură economică neputând să justifice o derogare de la libera prestare a serviciilor.

În ceea ce privește perioada pentru care regimul nulității contractelor de credit în discuție era aplicabil fără distincție, Curtea a apreciat că acesta cuprinde o restricție privind libera prestare a serviciilor. Deși Curtea a constatat că motivele imperative de interes general invocate în cazul de față se numără printre cele deja recunoscute în jurisprudența sa, aceasta a concluzionat totuși că acest regim depășește în mod evident ceea ce este necesar pentru a atinge obiectivele pe care le urmărește.

În ceea ce privește competența internațională, Curtea amintește că, în sistemul Regulamentului privind competența judiciară, competența instanțelor statului membru pe teritoriul căruia are domiciliul pârâtul constituie principiul general. Prin urmare, o legislație națională care prevede norme de competență derogatorii de la acest principiu general, care nu sunt prevăzute de o altă dispoziție din acest regulament, contravine sistemului instituit de regulamentul menționat.

În ceea ce privește posibila calificare drept „contract încheiat cu un consumator” a unui contract de credit încheiat de un debitor pentru a efectua lucrări de renovare într-un bun imobil care este domiciliul său în scopul, printre altele, de a oferi servicii de cazare turistică în acesta, Curtea consideră că debitorul ar putea beneficia de dispozițiile menționate numai în ipoteza în care legătura dintre contractul amintit și activitatea profesională ar fi atât de firavă, încât este evident că contractul menționat urmărește în principal scopuri private, aspect a cărui verificare revine instanței naționale.

În sfârșit, în ceea ce privește cererile având ca obiect declararea nulității contractului în discuție și a actului notarial referitor la constituirea unei ipoteci, Curtea constată că acestea se întemeiază pe un drept personal care nu poate fi invocat decât împotriva Raiffeisenbank. În schimb, în ceea ce privește cererea de radiere din cartea funciară a înscrierii unei ipoteci, trebuie observat că ipoteca este un drept real care produce efecte *erga omnes* și intră, așadar, în competența exclusivă a instanței din statul membru pe teritoriul căruia este situat imobilul.

În aceste condiții, Curtea concluzionează că dreptul Uniunii<sup>2</sup> **se opune unei legislații naționale în virtutea căreia contractele de credit și celelalte acte juridice întemeiate pe astfel de contracte sunt nule, cu efect retroactiv, de la data încheierii lor, atunci când au fost încheiate cu un creditor stabilit în alt stat membru decât cel al destinatarului prestației și**

---

<sup>2</sup> Articolul 56 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (JO 2012, C 326, p. 47).

**care nu este în posesia tuturor autorizațiilor necesare, eliberate de autoritățile competente ale acestui stat membru.**

---

**MENȚIUNE:** Trimiterea preliminară permite instanțelor din statele membre ca, în cadrul unui litigiu cu care sunt sesizate, să adreseze Curții întrebări cu privire la interpretarea dreptului Uniunii sau la validitatea unui act al Uniunii. Curtea nu soluționează litigiul național. Instanța națională are obligația de a soluționa cauza conform deciziei Curții. Această decizie este obligatorie, în egală măsură, pentru celelalte instanțe naționale care sunt sesizate cu o problemă similară.

---

*Document neoficial, destinat presei, care nu angajează răspunderea Curții de Justiție.*

*[Textul integral](#) al hotărârii se publică pe site-ul CURIA în ziua pronunțării.*

*Persoana de contact pentru presă: Corina-Gabriela Socoliuc ☎ (+352) 4303 4293*

*Imagini de la pronunțarea hotărârii sunt disponibile pe „[Europe by Satellite](#)” ☎ (+32) 2 2964106*